

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΙ

Μύθος και πραγματικότητα

Γρηγόρης Ζώρζος

Μελετητής-Οικονομολόγος

Η λέξη γενίτσαρος δηλώνει ουσιαστικά ένα Εβεκάθαρο ιδεολογικό και θρησκευτικό προφίλ ανθρώπου (*janizary/janissary*: γενίτσαρος, σωματοφύλακας των τούρκων σουλτάνων). Οι γενί-τσερι, νέοι στρατιώτες, είναι οι στρατιώτες υπεράσπισης της εξουσίας κυρίως της θρησκευτικής. Σύμφωνα με την εγκυκλοπαίδεια Encarta, οι *janissaries* είναι τούρκοι στρατιώτες που αποτελούσαν την προσωπική φρουρά του σουλτάνου από τον 14ο αιώνα έως το 1826. Οι *janissaries* προέρχονταν κυρίως από τους χριστιανούς των Βαλκανίων. Ακόμη είναι οι φανατικοί, οι αφοσιωμένοι οπαδοί και οι υποστηρικτές, γεγονός που αναφέρεται και σε μία άλλη (θρησκευτική) άποψη όπου γενίτσαρος (*janizary*) είναι ο οπαδός ή ο υποστηρικτής, σύμφωνα με το *Forthright's Phrontistery*.

Hλέξη *yeni-tsheri* (*yeni*=νέος, σύγχρονος, *tsheri*=στρατιώτης, militia) υπάρχει και σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες κυρίως

κατά τον 15ο-16ο αιώνα. Για παράδειγμα, στα λατινικά συναντάμε τη λέξη *lenizari*, *lanizari*, στα ιταλικά *ianizzero*, *gianizzero* (-erī), στα ισπανικά

1. Βίωση στρατολόγησης
νεαρών χριστιανών.
Πρόκειται για το λεγόμενο
-παιδομόρθωμα-, που ως
στόχο είχε την επενδρώση
της σουλτανικής διοικήσεως,
κυρίως όμως του τακτικού
στρατού. Βιέννη, Εθνική
Βιβλιοθήκη.

και στα πορτογαλλικά *genizaro*, *ianizaro*, στα γαλλικά *janissaire* (τον 15^ο αιώνα ως *janinseire*), στα γερμανικό *janitschar*, ενώ στα αγγλικά βρίσκουμε λέξεις που συμπίπτουν με τις αντίστοιχες των λατινικών, των ιταλικών, των ισπανικών και των γαλλικών. Σύμφωνα με το Λεξικό της Οξφόρδης, η λέξη χρησιμοποιείται για να τονίσει η έννοια του θρησκευτικού στρατιωτή. Αναφέρει ακόμη το Λεξικό της Οξφόρδης ότι οι γενίτσαροι αποτελούν την προσωπική φρουρά του σουλτάνου καθώς και μέρος του τακτικού στρατού. Το σώμα των γενίτσαρων οργανώθηκε τον 14^ο αιώνα και είχε δυναμική μέχρι και τον 16^ο αιώνα μέσα από το παδομάζωμα των χριστιανών, ενώ στη συνέχεια από τους μουσουλμάνους της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Λιγότερης το 1826 από τον τακτικό απότομο

Στο λεξικό Webster του 1913 διαβάζουμε ότι το *Janizary* (πληθ. *Janizaries*) προέρχεται από το τούρκικο *yeli-tsheri*, που σημαίνει νέοι σποστιώτες ή νέα τάγματα.

Οι γενίτσαροι (τουρκικά *yeniceri*) ήταν η ελίτ των στρατευμάτων της οθωμανικής αυτοκρατορίας από το 14ο αιώνα μέχρι και το 1826. Απέκτησαν μεγάλη δύναμη κατά τον 15ο και τον 16ο αιώνα, όπου εξελίχθηκαν σε ισχυρή πολιτική δύναμη στο οθωμανικό κράτος. Τα τάγματα των γενίτσαρων προσέρχονταν κυρίως από τα παιδομάζωμα των χριστιανών βαλκανικών λαών. Οι στρατολογούμενοι χριστιανοί έφθιαχε εξιλασμίζοντας προτού ενταχθούν στην γενίτσαρικά σώματα. Οι γενίτσαροι είχαν αυτηρούς κανόνες και ήταν άγαμοι, ήταν οργανωμένοι σε διάφορα ταγμάτα (*septah, bökalki, segban*) και διοικούνταν από έναν αγά. Τον 16ο αιώνα άλλαξε η δομή τους και επανδρώνανταν από μουσουλμανικές ή εξισλαμισμένες περιοχές της οθωμανικής αυτοκρατορίας, ενώ, κατά τον 18ο αιώνα διαφοροποιήθηκαν εντελώς. Το τέλος τους σηματεύθηκε τον Ιούνιο του 1826 κατά την εξέγερση τους, η οποία χαρακτηρίστηκε ως αίσιο γεγονός και ευτυχές συμβάν.

Η εξέγερση τους κατά του σουλτάνου Μαχμούντ Β' υπήρξε η αιτία να κηρυχθεί πόλεμος εναντίον τους και η άρνηση να παραδοθούν είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή των στρατώνων τους και των σχηματισμών τους.

Ο θεσμός των γενίτσαρων ιδρύθηκε γύρω στο 1330 από τον σουλάτη Ορχάν (1324-1360), διάδοχο του ιδρυτή του κράτους των Οσμανιδών, που είχαν πρωτεύσυσα την Προύσα, ως επιλεκτικό σώμα πεζικού, και στην αρχή αποτελούνταν από τα παιδιά των χριστιανών τα οποία συγκεντρώνονταν με τα παιδιμάζμα και εξιλασμίζονταν. Αργότερα γενίτσαροι γίνονταν οι μουσουλμάνοι και μάλιστα κληρονομικά, δηλαδή ο πατέρας γενίτσαρος έκανε γενίτσαρους τα παιδιά του. Με τον καρό απέκτησαν υπερβολική δύναμη και πολιτική εξουσία κάνοντας διάφορες εξεγέρσεις και επαναστάσεις κατά της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ο οπιλούς τους αποτελούνταν από πολύ μικρά πιστόλια, γιατράνια, έφρα και δόρατα, αλλά ποτέ δεν είχαν βαρύ ηπιλόμπιο (πανοπλία). Ουσιαστικά οι γενίτσαροι χρησιμοποιούνταν σε επιχειρήσεις όπως οι αυτοκτονίες εινοχείρων με ταφετέρες δηλητήρια.

τάγματα πεζικού πολλαπλών δράσεων. Ακόμη, ασκούσαν επιπήρηση των τακτικών στρατευμάτων σε διάφορες περιοχές της οθωμανικής αυτοκρατορίας χωρίς κανένα θηβικό στοιχείο στις διασποριόπτες τους".

Αμέσως μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης, άρχισε το παιδομάζωμα από τις βυζαντινές επαρχίες. Οι Οθωμανοί επήρπαν τα χριστιανούπολις τηλκίας 6 έως 15 χρόνων, τα εξολόθριμάν και τα εμπότιζαν με τη θρησκευτική πολιτιστική τους προπαγάνδα και μετά την εκπαιδεύσαν αυτή και αφού είχαν μεγαλώσει τα έβαζαν στα τάνυμα των νεατόδασών.

Ο βασικός σκοπός της ίδρυσής των ταγμάτων των γενιτσάρων ήταν η δημιουργία μαχητών για την υπεράσπιση της μουσουλμανικής θρησκείας από εκπαιδευμένους μαθητές (ταλιμάτων) και θρησκευτικούς μαχητές (μουζάχετριν). Ήταν δηλαδή ο φανατικός στρατός ασφάλειας των Οθωμανών που δρύσεις ας ειδική δύναμη καταστολής κάθε ενέργειας κατά της θρησκείας η οποία εκφράζοταν με τη μορφή κρατικής εξουσίας (βεσιρκατικό καθεστώς).

Ως θρησκευτικοί μαθητές (ταλιπρων) ακολουθώντας τη πρότυπη τηρησης ορθοδοξίας και βάση του εθιμικού δικαίου δεν νυμφεύονταν (όπως και οι καλόγεροι στα μοναστήρια), έμεναν δηλαδή άγαμοι. Και, όπως και οι καλόγεροι στην ορθοδοξία, έται και οι γενίταροι είχαν πολλά και ποικιλά προνύμια.

Ο φαντασμός ήταν μεγάλος και στρέφοταν κυρίως κατά τις χριστιανικές πληθυσμούς, γι' απο και τους ονόμαζαν και «χριστιανούχους». Στην οθωμανική αυτοκρατορία ουμαστικά δρουσες από αυτόνομα και αυτοδύναμα κάνοντας επιθέσεις και πλάσικο σχέδον σε όλους τους πληθυσμούς που ήταν κάτω από τον ζυγό των Οθωμανών. Στην ουσία ήταν μισθοφορικά στρατεύματα αποτελούμενα από πανοπέντη φύλων με μόνο φανέρο συνδετικό κρίκο τον μουσουλμανισμό εκφράζοντας όλα τα εγκληματικά ένστιτα (σφαγές, λαφυραγώγια, βιαισμοί κ.λπ.). Θα έλεγε κανείς πως τα τάγματα των γενιτσάρων ήταν περισσότερο οργανωμένες συμμοριές πατακικός στρατούς.

Το 1227 ο αριθμός τους ήταν 10.000 άνδρες, ενώ αργότερα ξεπέρασε τους 100.000. Ήταν ο στρατός μιας νέας εποχής με όλα τα υγράφοντα δεδομένα ενός ανομοιογενούς και ρωσίς ιδιαγκά πολιευθηνικού στρατού.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι γενίτσαροι το 1326 ευλόγηθκαν από τον ιδρυτή των Μπεκταΐδων Δερβίσηδων Χακί Μπεκτάς (*Hacci Bektaş*) που δημιούργησε τα ασκητικά ίδαιματα, αντίστοιχα των ορθόδοξων μοναχικών ταγμάτων, με ουσιαστική διαφορά ότι παρέμειναν απλοδούρουσαν.

Σήμερα το ίδιο τάγμα έχει τις ονομασίες μουζαχεντίν (πολεμιστής της πίστης), ταλιψόν (μαθητής), ιεροκήρυκας, παπάς κ.λπ.

Γινεται κατανοητό ότι ένας καλέ εξοπλισμένος στρατός αυτού του πλήρωμακού μεγέθους και με την κάλυψη του τόπου κράτους να έρχεται εν λευκώ γίναν παντούναμος και επικίνδυνος για τους υπό οθωμανική κατοχή κατοίκους όλων των χωρών. Τα τάγματα των γενιτσάρων θανατώνονται στην «ΚΟΡΤΣΕΣ ΣΥΝ ΚΟΡΤΣΕΙ».

Η μεγάλη αυτή αυτονομία και μη ελεγχόμενη δυναμική των γενιτσαρικών ταγμάτων είχε ως φυσικό αποτέλεσμα να γίνουν τελείως αδιστάκτοι και να απειλούν ακόμη και τους μουσουλμανικούς πληθυσμούς, αλλά και τη φύλη που εδραιώνοταν στην περιοχή της σημερινής Τουρκίας, την τουρκική.

Οι ραγιάδες και οι μουσουλμάνοι, κατά την πρώτη περίοδο της οθωμανικής αυτοκρατορίας, έκαναν διάφορες μικρές στάσεις ή διαδηλώσεις κατά της κρατικής καταπίεσης, οικονομικής, θρησκευτικής ή πολιτικής. Συνεπώς η δημιουργία τακτικών έμμισθων στρατευμάτων, όπως και κατά την εποχή των Βεζαντίων ήταν ανάγκη της εποχής και για τον λόγο αυτό οι απολαβές, σε όσους κατατάσσονταν στα τακτικά στρατευμάτα, ήταν κυρίως σε χρήμα και σε τιμάρια γης.

Ο τακτικός στρατός της οθωμανικής αυτοκρατορίας περιελάμβανε ακόμη και φυλετικά σώματα ή τάγματα, γνωστά ως γυρκιά, αλλά και θρησκευτικά σώματα, π.χ. χριστιανικά, τα οποία είχαν τις δικές τους σημαῖες, σε κάθε κίνητρη ή εκστρατευτική επιχείρηση. Τη σημαία της οθωμανικής αυτοκρατορίας που σήκωναν μόνον στον ενώνονταν με τον υπόλοιπο οθωμανικό στρατό. Για παράδειγμα, ο γενιτσαροί είχαν μπαΐρακα με ελληνικά σύμβολα πριν από τον 16ο αιώνα.

Οι πτηείς του στρατού ήταν πάντα απαλλαγμένοι από τη φορολογία (*museillet*), ενώ οι πεζοί κάριοι (γεγά) χωρίζονταν σε διάφορα μικρότερα στρατιωτικά τμήματα με ημιαυτόνομες διαικήσεις. Το 1600 οι μονάδες αυτές καταργήθηκαν δόπι οι γεγά που ήταν ως επί το πλείστον αγρότες, υπάκουαν περισσότερο στον τοπικό διοικητή παρά στην κεντρική διοίκηση.

Οι σπαχήδες ήταν οι τιμαριούχοι, οι κατέχοντες γη, και τον 16ο αιώνα ήταν περίπου 40.000 ανδρες, οι μεσιάτες από τις βαλκανικές χώρες (κυρίως τις βορειες).

Οι συγκρούσεις μεταξύ τακτικού και γενιτσαρικού στρατού ήταν πάρα πολύ συχνές. Η πρώτη αντίδραση των μουσουλμάνων της οθωμανικής αυτοκρατορίας ήταν να ζητήσουν και να πετύχουν την αλλαγή στη δομή και την οργάνωση των ταγμάτων των γενιτσάρων, μια και διοί ήθελαν να συμμετέχουν στις λεπτασίες ανά την αυτοκρατορία, σε ίσο βαθμό με τους γενιτσαρούς. Επιτύχαν τα τάγματα των γενιτσάρων να αποτελούνται μόνο από μουσουλμανικά άθνη και να σταματήσει το παιδομάζωμα από χριστιανικά εθνών.

Το ελληνικό έθνος έλεγχεται με από το παιδομάζωμα και πάνω από 1.000.000 ελληνόπουλα (σύμφωνα με τον Παπαρρηγόπουλο) πήγαν στα στρατευμάτα των γενιτσάρων μέσα στους πρώτους τρεις αιώνες που ακολούθησαν την πτώση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Το παιδομάζωμα γινόταν κάθε 3, 5 ή 7 έτη και επιλέγονταν νεοί μεταξύ 8 και 18 ετών από στρατολόγους, κυρίως τους Σανάζικ Μπεζέδους, έπαρχους και Καντίπες.

Οι δωραλημμέσιες των στρατολόγων ήταν μεγάλες και τα παιδιά που συγκεντρώνονταν για το παιδομάζωμα ήταν κυρίως αυτά των οποίων οι οικογένειες είχαν ελάχιστη ή καθόλου περιουσία. Τα παιδιά τα πήγαιναν οι πατέρες ή η μητέρα τους ή ο παπάς της ενορίας στον τόπο της στρατολόγησης τους, μαζί με τα πιστοποιητικά γεννητορικής, θρησκευμάτος, τόπου γέννησης (σανζάκι) το ονόμα του οδηγού (πιευμένου για τη μετακίνησή τους προς την Πόλη, που ονομάζονταν *suruk*) και διάφορα άλλα στοιχεία.

Οι ομάδες αυτές, κοπάδια (*suryi*), αποτελούνταν από 100 έως 200 παιδιά. Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι πολλά παιδιά χάνονταν κατά την πορεία προς την Πόλη από διάφορες αιτίες, είτε γιατί πέθαιναν από αρρώστιες (παιδικές ή άλλες), είτε από αρπαγές που έκαναν οι γονείς ή οι αρματολοί και κλέφτες για να τα απελευθερώσουν, οι δουλέμπτοροι για να τα πουλήσουν δουλών τα σκλαβοπάζάρια, οι πειρατές και οι ληστές για να τα εντάξουν στις ομάδες τους και άλλες.

Όταν, τέλος, κάποια από αυτά έφταναν στην Πόλη, τα άφηναν να ξεκουραστούν για 2-3 ημέρες και μετά τους γινόταν η περιτομή και τα όρκιζαν στον Μωάμεθ και στο Ιερό Κοράν. Στη συνέχεια τα έστελναν σε αγροκτήματα για να μάθουν τη θρησκεία, την τουρκική γλώσσα και ταυτόχρονα να εργάζονται και να παράγουν διάφορα προϊόντα για τον σουλάτων.

Τα πιο έξτηνα από αυτά τα έστελναν στο ανάκτορο (Τοπ καπή) της Πόλης για να γίνουν ιπποκόμοι ή ατζέμ γογλάν. Η εκπαίδευση αυτή διαρκούσε περίπου επτά χρόνια και περιελάμβανε στρατιωτική εκπαίδευση, άθληση, εκμάθηση της

2. Δύο «πες ογλάν», παιδιά του ποιδομάζωματος που, μετά από ειδική εκπαίδευση, χρησιμοποιούνταν για την «εσωτερική» αποκλειστική υπηρεσία του σουλτανικού ανακτόρου. Επιλέγονταν πολύ μικρής ηλικίας παιδιά που θεωρούνταν επειδή περιορίζονταν στην περιοχή των υπολοίπων. Αθήνα, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.

γλώσσας, αλλά κυρίως την εντύψηση στη θρησκευτική προπαγάνδα των μουσουλμάνων και τις λατρείες και τελετουργικές ιεροπραξίες της μουσουλμανικής πίστης. Ο σκοπός ήταν η δημιουργία μάχιμων υπερασπιστών των δυνάμεων της εξουσίας των Οθωμανών κάτια από το προσωπείο του θρησκευτικού μανδιά.

Το γεγονός αυτό πρέπει να το θυμάμαστε μια και οι απόγονοι αυτών των 1.000.000 Ελλήνων υπάρχουν σήμερα στο τουρκικό κράτος με διαγραμμήν την ελληνική τους συνειδηση.

Δύο αιώνες πριν από την ελληνική επανάσταση του 1821 δεν υπήρχαν πλέον παιδιά από χριστιανούς πληθυσμούς και τα παιδιάμωνα είχε ήδη σταματήσει στα τάγματα των γενιτσάρων. Υπήρχαν μόνο μουσουλμάνοι διαφόρων περιοχών, κυρίως δηλαδή από τις βαλκανικές περιοχές. Οι βάσονοι γενιτσάροι ήταν οι πλέον επικίνδυνοι, γνωστοί ως *potur oglan*.

Η συνειδηση της πραγματικής καταγωγής τους όσον αφορά τους, ελλήνες γενιτσάροις ήταν βαθιά και η προπαγάνδα και η εκπαίδευση των Οθωμανών δεν κατάφερε ποτέ να τη διαβρώσει. Έτσι συνέβαινε γενιτσάροι να στηρίζουν τους κλέφτες και τους αρματωλούς ή να δίνουν τρόφιμα στους έλληνες αδελφούς τους.

To 1590 οι τελευταίοι Έλληνες που υπήρχαν στα τάγματα των γενιτσάρων (όμηκραν με τον N. Σαρορί), αν και είχαν σύνομα όπως Χασάν Αγάς και Χαλήλ Αγάς, διαπέραν και το πραγματικό (ελληνικό) τους άνομα, π.χ. Βασιλής ή Αποστόλης, και οι δικοί τους και ομηρόποροι τους που αποκαλούσαν με το άνομά τους, ή ακόμη και με το επάγγελμα του πατέρα τους, π.χ. «ρολογά».

Η αναφορά του Μιμριόγλου για τον Μιχάλη, τον αρχιστρατέγο Μεχμέτ Πασά (1945, στο εδάφ. 89), όπι πήγε και συναντήσει τη μητέρα του μαζί με όλο το μοδελογικό ιστορικό, αφορά σαφέστατα την εποχή μέχρι και το 1600 και σε καμία περίπτωση γεγονός μετά την περίοδο αυτή.

Συνεπώς, την εποχή που έσπασε την ελληνική επανάσταση το 1821 δεν υπήρχαν ελλήνες γενιτσάροι στα τουρκικά και οθωμανικά στρατεύματα. Δεν είναι τυχαίο στην απομνημονεύματα του Κολοκοτρώνη, του Μακρυγιάννη, του Καραϊσκάκη, του Περραβίου και τόσων άλλων πουιθενά δεν υπάρχει αναφορά σε ελλήνες γενιτσάρους, αντίθετα υπάρχει πλήθος αναφορών σε Τούρκους, Αγγιτούς (μιαρτίδες), Αλβανούς, Αρβανίτες, Τουρκαλβανούς κ.λτ.

Κατά την περίοδο του Μουράτ Δ', τα τάγματα των γενιτσάρων αλλάζουν θρησκευτικο-ιδεολογική προσέγγιση, έτσι ώστε να τους επιπρέπει ο γάμος, και άδρανούν οι αυστηροί μουσουλμανικοί κανόνες περι αγαμίας (*celibacy*), λόγω της ανάγκης να υπάρχει συνέχεια στα γενιτσαρικά στρατεύματα. Οι γενιτσάροι σχηματίσουν συντεχνία και γενιτσάροι γίνονταν πλέον με «*Kleironomiko δικαιώματος*».

Η πιεθαρχία από το 1500 και μετά χαλαρώνει και ο θρησκευτικός φανατισμός μετατρέπεται σε ιδεολογία οργανωμένης συμμορίας ή τρομοκρατικής ομάδας ή οργάνωσης, με μοναδικό στόχο την άσκηση βίας κατά των λαών που ήταν υπό κατοχή και τη συστηματική λεηλάτηση τους. Η δύναμη τους ως οργανωμένης παραστρατιωτικής πλέον ομάδας γίνεται μεγάλη. Η τρομοκρα-

τιά των γενιτσαρικών ταγμάτων δεν γνωρίζει περιορισμούς, φτανοντας να απειλούν και να εκβιάζουν ακόμη και τους σουλτάνους.

Στον δυτικό κόσμο η εθνική συνειδηση αποτύχηκε μετα τη ναυμαχία της Ναυτάκτου, το 1571. Μέχρι εκείνη την εποχή δεν υπήρχε ουσιαστική εθνική ή φυλετική διάκριση μεταξύ των διαφόρων σημερινών κρατών της Ευρώπης, συνεπώς τα τάγματα των γενιτσάρων ήταν σαφέστατα δηλαδή χωρίς αέρες και ίδιανικά.

To 1808 φτάνουν στο σημείο να εκθρονίσουν τον σουλτάνο Σελήμ Γ' και σταματούν να υπακούουν τις διαταγές τού σουλτάνου όσο και των τακτικών στρατευμάτων της οθωμανικής αυτοκρατορίας, ενώ επιβάλλουν τη θέληση τους ακόμη και στους μουσουλμανικούς λαούς δημιουργώντας κινήματα κατά παντός μη υπακούντος τους εκβιασμούς τους.

To 1826 έσποτα η μεγαλύτερη αντίδραση κατά των γενιτσάρων από τον τακτικό στρατό των Οθωμανών με τη στήριξη και του σουλτάνου Μαχμούτ Β. Ο Μαχμούτ μετακίνησε μεγάλα τμήματα των τακτικών οθωμανικών στρατευμάτων από τα βάθη της Ασίας προς την Κωνσταντινούπολη με στόχο την καταστολή των ταγμάτων των γενιτσάρων. Αποτέλεσμα των αιματηρότατων γεγονότων που έγιναν στην Κωνσταντινούπολη τον Μάιο-Ιούνιο του 1826 ήταν περισσότεροι από 15.000 γενιτσάροι να εκτελεστούν και τα τάγματά τους να εξεντωθούν διά παντός.

Σύμφωνα με τον τούρκο ιστορικό Αζερβέτ Πασά: «Το γενιτσαρικό κίνημα έσπασε τη νύκτα της 3ης Ιουνίου του 1826 με αποτέλεσμα δολοφονίας του Γενιτσάρ Αγά που έγινε τα μεσάνυκτα στο σπίτι του, ο οποίος και έφυγε κρυμμένος σε φιλκό του σπίτι».

Οι γενιτσάροι, οι συνωμάτες -σύμφωνα με τον Αζερβέτ Πασά-, την επόμενη ημέρα δημιουργώνταν από τα χαράματα κιόλας την αισθητη πώση εποιμάντας εξέγερση μεταφέροντας τα καζάνια των μαγειρεύων τους από τους στρατώνες τους στην πλατεία Ετ Μεϊντάν. Στη συνέχεια, διάφοροι παραπρέσαμενοι των γενιτσάρων, όπως οι Τζεμπέτζηδες (οπλοποιοί), άρχισαν να συγκεντρώνονται στην πλατεία ένοπλοι.

Στρατούδιοι των γενιτσάρων στάλθηκαν στις υποβαθμισμένες περιοχές της Κωνσταντινούπολης έσπασσαν τανάστας τον υπόκοιρο της οθωμανικής αυτοκρατορίας, τάσσοντάς τους πλούσιες αμιούβες για να συμμετέχουν στην εξέγερση των γενιτσάρων κατά της Πύλης.

Ένα ανομιαγενές πλήθος άρχισε να συρρέει έπουμια για εξέγερση και για ένα γενικότερο πλάτανος κατά παντός κατοίκου της Κωνσταντινούπολης. Χιλιάδες έσπασαν συγκεντρώθηκαν και επιχείρησαν να επιπέθουν κατά της Υψηλής Πύλης μπαίνοντας μέσα στα ανάκτορα και κλέβοντας κάθε είδους πολύτιμα αντικείμενα που σε μια πρώτη εκτίμηση ξεπερνούσαν τα 3.000.000 γρόσια, ενώ λεηλασίες έγιναν και σε άλλα μεγάλα και πλούσια σπίτια, όπως εκείνου του στράτη της Αγιάσπιτης.

Στη συνέχεια, οι γενιτσάροι εξαπέλυσαν στους δρόμους της Κωνσταντινούπολης κήρυκες που διαλαλούσαν ότι θα εξενώσουν όλους τους ουλεμάδες που είχαν εκδώσει φετφάδες (έντυπα συλ-

λογής υπογραφών διαμαρτυρίας, αλλά και διατάγματα) και θε πουλήσουν ως δουλούς τους υπόλοιπους, τις γυναικες και τα παιδιά τους για πέντε γρότσια το κεφάλι.

Μετά τους κήρυκες, το ανομοιογενές πλήθος των γενιτσάρων και του υποκόσμου αρχιος να επιτίθεται στους δρόμους της Κωνσταντινούπολης εναντίον οποιουδήποτε φορούσε σαρίκι, μια και τους θεωρούσαν εχθρούς τους, αφού κατά τη γνώμη τους αυτοί υπέγραφαν τους φετφάδες εναντίον τους.

Ο μεγάλος Βεζίρης, όταν πληροφορήθηκε τα γεγονότα αυτής της εξέγερσης των γενιτσάρων, έδωσε εντολή να τεθεί ο τακτικός οθωμανικός στρατός σε επιφυλακή και να προετοιμαστεί για μάχη με τους στασιαστές. Ζήτησε την ἀδεια του σουλτάνου και αφού έλαβε την εντολή, ο τακτικός στρατός ἀρχίσας τον «ειρό πόλεμο» (ταχύντ) κατά των «απίστων» γενιτσάρων.

Όταν ο τακτικός στρατός των Οθωμανών συγκεντρώθηκε με τα κανόνια και το πολεμικό υλικό του ἐτοιμός για τη μεγάλη μάχη κατά των «απίστων», ο μεγάλος Βεζίρης καλεσε όλους τους ανώτερους πολιτικούς και θρησκευτικούς αρχηγούς, τους χότζες και τους ωλεμάδες και όλους τους πιστούς μουσουλμάνους ηγέτες για να ζητήσει τη σύμφωνη γνώμη τους. Εξειλε με έναν γραμματέα στο αρχηγείο των γενιτσάρων επιστολή στην οποία τους ζητούσε να καθορίσουν

τις απαιτήσεις τους. Οι γενιτσαροί απάντησαν προκλητικά και προσβλητικά προς το κράτος (που εκπροσωπούσε ο μεγάλος Βεζίρης).

Ενώ ο μεγάλος Βεζίρης περίμενε την απάντηση των γενιτσάρων, ο σουλτάνος ζώστηκε το σπαθί του και τέθηκε επικεφαλής του τακτικού στρατού. Οι θρησκευτικοί ηγέτες παρακάλεσαν τον σουλτάνο να μην τεθεί επικεφαλής των τακτικών ταγμάτων μάχης, γιατί κάτι τέτοιο θα προκαλούσε τη συνολική εξέγερση των Οθωμανών κατά του συφετού των γενιτσάρων και των κακοποιών, αλλά να περιμένει την περίφανη νίκη των τακτικών στρατευμάτων.

Σύντομα η πλατεία των ανακόπων γέμισε από πλήθος πιστών μουσουλμάνων καλά οπλισμένων και ετοιμών να υπερασπιστούν την πίστη τους εναντί των γενιτσάρων. Οι προύχοντες έβγαλαν από την κειμηλοθήκη την ιερή σημαία του προφήτη Μωάμεθ που, όπως το λάβαρο της Αγίας Λαύρας, έγινε το λάβρο των μουσουλμάνων στον τοπάντ κατά των γενιτσάρων.

Ο θρησκευτικός φανατισμός των τακτικών στρατευμάτων αλλά και των απλών μουσουλμάνων της Πόλης έφτασε στο αποκορύφωμά του και ο μεγάλος Βεζίρης πήρε την εντολή από τον σουλτάνο και έδωσε το σύνθημα της γενικευμένης επίθεσης κατά των γενιτσάρων.

Τα πυροβόλα όχρισαν να χτυπούν αλύπτητα τους γενιτσαρους καταστέλλοντας την επανά-

3. Γενίτσαροι όπως απεικονίζονται σε τουρκική μικρογραφία. Φορούν τη στολή με το χαρακτηριστικό λαριό. Αρχείο Larousse.

στασή τους. Οι απώλειες στα τάγματα των γενιτσάρων και του συρρετού των κακοποιών ήταν πολύ μεγάλες. Κάθε αντίσταση τερματίστηκε βίαια. Οι στρατώνες των γενιτσάρων καταστράφηκαν εξ ολοκλήρου. Όσοι πιάστηκαν από τα τακτικά στρατεύματα ή από το πλήθος των μουσουλμάνων εκτελέστηκαν επί τόπου ή κρεμάστηκαν ύστερα από σινονοπικές διαδικασίες, δηλαδή τυπικές δίκες μισθοληπτικής διάρκειας (όπως σημειά στην Αφγανιστανή).

Οι εκκαθαριστικές διαδικασίες εκτελέσουσαν γενιτσάρων γενικεύτηκαν και ξεπλωθήκαν σε όλες τις επαρχίες της οθωμανικής αυτοκρατορίας, από όπου, κατά τη συνήθεια, κομψένα κεφάλια των γενιτσάρων στέλνονταν στον σουλάτονο για να επιβεβαιώσουν την πίστη τους στο καθεστώς και στον Μωάμεθ. Περίπου 6.000 κεφάλια εκτελεσθέντων γενιτσάρων συγκεντρώθηκαν στην Πύλη, ενώ από τον τακτικό οθωμανικό στρατό μόνον 25 άτομα τραυματίστηκαν και έγιναν οι ήρες από το μουσουλμανικό πλήθος της Πόλης.

Με αυτόν τον τρόπο μέσα σε δύο ημέρες μόνο εξολοθρεύτηκε ολότελα το σώμα των γενιτσάρων. Τα τάγματά τους, που τους πρώτως τρεις αιώνες ήταν ο τρόμος των εσωτερικών και εξωτερικών εχθρών της οθωμανικής αυτοκρατορίας, τους επόμενους δύο αιώνες έγιναν οι τρομοκράτες του ίδιου του οθωμανικού κράτους.

Το γεγονός της εξόντωσης των γενιτσάρων γιορτάστηκε ως η μεγάλη νίκη των Τούρκων. Οι αρχηγοί των στρατευμάτων και οι προύχοντες αντάλλασσαν μεταξύ τους φιλοφρόνησης. Οι ποιητές έγραψαν πολλά ποιήματα για το έπος αυτού, ενώ οι ιστοριογράφοι και ιστορικοί έγραψαν χρονογραφήματα για τα γεγονότα. Η οθωμανική αυτοκρατορία είχε ήδη καταλυθεί και η τουρκική κυριαρχία εδραιώθηκε με αυτήν τη σφαγή των γενιτσάρων. Το νεοσύστατο τουρκικό κράτος είχε γεννηθεί.

Νέα τακτικά στρατεύματα άρχισαν να δημιουργούνται για να ανταποκρίθουν στις μεγάλες αναγκές εκείνης της εποχής, δηλαδή την καταστολή της μεγάλης ελληνικής επανάστασης που βρισκόταν σε εξέλιξη και την επανάκτηση των χαμένων εδαφών. Η ιστορία όμως τους διέψευσε και το ελληνικό κράτος έγινε πραγματικότητα.

Από τα παραπάνω στοιχεία καταλήγουμε σε μερικά σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με τους γενιτσάρους, τα οποία ουσιαστικά μας δίνουν μια άλλη εικόνα για την καταγραμμένη και, σκόπιμα ή μη, πλαστογραφημένη ιστορία της πατρίδας μας.

Έχουμε τριών ειδών συμπεράσματα: α) αυτά που αφορούν την οθωμανική αυτοκρατορία, β) αυτά που αφορούν τη χώρα μας, και γ) αυτά που αφορούν το σώμα των γενιτσάρων.

α) Σχετικά με την Τουρκία και τη σχέση της με την οθωμανική αυτοκρατορία, καταλήγουμε στο ότι δεν υπήρχε καμία σχέση μεταξύ της οθωμανικής αυτοκρατορίας και της σημερινής Τουρκίας. Η έννοια της συνέχειας υπάρχει όταν έχουμε φυλετική, εθνική, γλώσσική, πολιτισμική συνέχεια. Η οθωμανική αυτοκρατορία είχε συγκεκριμένη γλώσσα και γραφή. Η γλώσσα της οθωμανικής αυτοκρατορίας ήταν τελείως διαφορετική από τα σημερινά τουρκικά και δεν έχει καμία σχέση με αυτήν. Η γλώσσα και η γραφή της οθωμανικής αυτοκρατορίας, έτσι όπως υπάρχει στα διατάγματα των σουλτάνων και στα ελάχιστα διασωθεντα νομίσματα, ήταν η λεγόμενη σήμερα αραβοπερσική ή διάλεκτος φαρσί. Συνεπώς, το ότι η Τουρκία είναι συνέχεια των οθωμανοφροντύντων δεν είναι παρά ένας μύθος, όσον αφορά τη γλώσσα και τη γραφή εκείνης της εποχής. Η οθωμανική αυτοκρατορία είναι ποιο κοντά στους Αιγύπτιους, τους Ιρακινούς, τους Πέρσες, τους Σύριους παρά στους Τούρκους.

Θρησκευτικά υπήρχε ουσιαστική διαφορά μεταξύ των μουσουλμάνων Οθωμανών και των τούρκων Οθωμανών, μια και οι ίδιες οι τουρκικές πηγές δηλώνουν τη θρησκευτική διαμάχη μεταξύ τακτικών τουρκικών στρατευμάτων της οθωμανικής αυτοκρατορίας και των γενιτσάρικων θρησκευτικών ταγμάτων. Μετά το 1826 και τη σφραγί των γενιτσάρων, ουσιαστικά η πρώτη οθωμανική αυτοκρατορία μετατρέπεται σε τουρκικό κράτος. Αυτό είχε ξεκίνησε αμέσως μετά τη ναυμαχία της Ναυπάκτου το 1571, όπου η εθνική συνειδηση της αρχίζει να ενυπάρχει σε όλο τον πλανήτη με αποτέλεσμα τα γενιτσαρικά στρατεύματα από οθωμανικά να γίνονται αυστηρά τουρκογενή ή τουρκοελεγχόμενα. Ήδη από το 1650 αρχίζει η διεύδυση των Τούρκων στα αξιώματα της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

β) Σχετικά με τα συμπεράσματα που αφορούν τη χώρα μας, καταλήγουμε ότι αν και η αιφανέμαζη με το παιδισμάώματα στοχίσθηκε περισσότερο από 1.000.000 ψυχών, σήμερα υπάρχουν οι απόγονοι αυτών των Ελλήνων στη γείτονα χώρα (πληθυσμιακά πρέπει να ξεπερνούν σύμφωνα με δημογραφικούς στατιστικούς, υπόλογισμούς τα 7-8.000.000 άτομα). Ελλήνες με διαγραμμένη ελληνική συνειδηση (ίσως η αυριανή ελληνική πέμπτη φάλαγγα), αλλώστε είναι γνωστό ότι στην Τουρκία υπάρχουν Τούρκοι που μιλούν ελληνικά χωρίς να γνωρίζουν την πηγή αυτής της γνώσης.

Ακόμη, οι φοβεροί γενίτσαροι ήταν αυτοί που είχαν μαζεύει από το παιδιμάζωμα των τριών πρώτων αιώνων, ενώ στη συνέχεια, με την είσοδο των μουσουλμανικών εθνών και φυλών, ο μύθος της δύναμης των γενιτσάρων έγινε απλά μια ανάμνηση. Τα λεγόμενα σχετικά με τους μύθους των γενιτσάρων που έρχονταν να συναντήσουν τους ελλήνες γνοίσαν από την επανάσταση του 1821 και σε καμία περίπτωση μεταγενέστερες εποχές. Υπενθυμίζουμε ότι κατά τους τρεις πρώτους αιώνες η οικονομία των υπόδουλων γνωρίσει κάποια άνθηση και οι γενίτσαροι είχαν σχετικά πιο αγαθές σχέσεις με τους Έλληνες, ενώ είχαν επιθετική και κατακτητική σχέση εναντίον των άλλων λαών (π.χ. Ούγγρους, Ρουμάνους, Σέρβους, Βούλγαρους κ.ά.).

Τους επόμενους δύο αιώνες ο ελληνικός πληθυσμός υπέφερε από τους γενιτσάρους, εφόσον ήταν πλέον βόρειοι Βαλκάνιοι έξισταμεντές της Τουρκογενείας.

γ) Σχετικά με τα συμπεράσματα που αφορούν τα σώμα των γενιτσάρων, τονίζουμε ότι στην αρχή ήταν μια ισλαμική αίρεση που είχε τις δομές των σημερινών ταλιμάν και μουζχέντων με τη μόνη και ουσιαστική διαφορά ότι τα στόμα προέρχονταν από το αντιπόλεος στρατόπεδο των κατακτημένων λαών. Το πείραμα αυτό σε παγκόσμιο επιπέδο απέτυχε μια και η φωνή της φυλής ξυπνούσε μέρα στα γενιτσαρικά στρατόπεδα και γινόταν μπούμεραγκ για τους οργανωτές τους.

Τέλος, θα ήθελα να τονίσω ότι πρέπει να αρχίσουν συστηματικές έρευνες πάνω στο θέμα αυτό, μέσα σήματος από μια άδολη ελληνική ματαί και υπό τη σκέψη του αδάντων ελληνικού πνευμάτων, και τότε μόνο ωταν αποδειχθεί ότι οληθεντική παραπάνω συμπεράσματάν. Ας αφήσουμε την προπαγάνδα που προέρχεται από θρησκευτικές, ιδεολογικές και άλλες παρωπρίδες και ας εξετασούμε τα στοιχεία ώστε να δούμε την πραγματικότητα, την αλήθεια και την ιστορία μας, γραμμένη από Έλληνες για Έλληνες.

Σημείωση

- * Κατα τα φαιδρά από το Turkish Building Gallery: Εκτός από τους γενίτσαρους υπήρχαν στην οθωμανική αυτοκρατορία και στρατόπεδα με μικρά πυροβόλα όπλα, με δόρατα και γιαταγιά, σκοπός των οποίων ήταν η προστασία τους από τα ιπτικά των εχθρικών δυνάμεων. Ο οπλισμός τους ήταν τόξα, πιστόλια και τουρεάρια για μάχες σώμα με σώμα. Προφανώς ανευ ιστορικής σημασίας η σχέση με την πραγματικότητα το παρόν σημείο των τουρκικών ιστοσελίδων. Η αλήθεια είναι ότι οι γενίτσαροι ποτέ δεν μπόρεσαν να πραρομπούν στα υπόγονα όπλα, επιμένοντας να έχουν ξηρά, δόρατα, τέρα κλπ., ας βασιστούν σε επιστρατεία, και αποτελεσματά τα ευρυτακτά μουσκέτα (πιστόλια εποχής) των Δυτικών να τους κτυπών ποτά εύκολα. Εδώ ούτε καν τονίσω ότι στην ιστοσελίδα του τουρκικού στρατού αναφέρονται οι γενίτσαροι ως το πρώτο σώμα του τακτικού τουρκικού στρατού, πράγμα που διαιρεύονται οι ίδιοι οι τούρκοι και ιστορικοί, όπως π.χ. ο Αλεξέης Πασάς.

The Janissaries: Myth and Reality

Gregoris Zorzos

The meaning of the term *janissary* or *janissaries* clearly pictures an ideological and religious human profile. The 'yeni-çeri', the new militia, is the soldier defending mainly a religious power.

According to the *Encyclopædia Britannica* the janissaries are the Turkish elite soldiers, recruited from Christians from the Balkans, who formed the personal guard of the Sultan from the fourteenth century until 1826.

The *Forthright's Phronistery* describes them as the fanatic loyal followers of a certain religion, while the entry of the *Oxford Dictionary* defines them as regular soldiers who formed the personal guard of the Sultan. The janissaries' corps was organized in the fourteenth century, was manned through the mass kidnapping of Christian children until the sixteenth century and by Muslims of the Ottoman Empire thereafter and it was abolished in 1826 by the regular army, when the janissaries revolted against the Sultan.